

Meråker
kommune

Næringsplan med handlingsprogram 2025-2030

Dato: 20.6.2025

Politisk behandling: Formannskapet
Kommunestyret

sak 88/25, 20.06.2025
23.06.2025

Meråker – på naturlig vis!

Forord

Arbeidet med ny næringsplan ble igangsatt med kick-off 23.oktober 2023 med deltakelse fra kommuneadministrasjon, politikere og næringsforeningen (NiV Meråker). Som grunnlag lå undersøkelsen «Næringsvennlig kommune» som ble gjennomført i 2022 og vedtak i kommunestyret 20.6.2022. Denne planen vil fokusere spesielt på satsingsområdet næringsutvikling, men erkjenner at næringsutvikling ikke kan skje uavhengig av samfunnsutvikling. Det er derfor naturlig at planen også berører andre satsingsområder i KPS.

Planen er utarbeidet i nært samspill med Næringsforeningen i Værnesregionen (NiV), lokale næringsaktører, politikere og administrasjon. Ressurser fra det regionale distriktutviklingsprosjektet «I Lag» har også vært viktige bidragsytere. I januar 2024 ble det gjennomført en ny næringsundersøkelse og det har vært gjennomført dialogmøter, workshops og idemyldring. Også gjennom prosessen med ny planstrategi og revidering av KPS er det mottatt nyttige innspill som danner grunnlaget for næringsplanen.

Ferdigstilling av næringsplanen har vært satt på vent til revidert KPS ble vedtatt. Slik sikres det at innspill og forslag til handlingsprogrammet er forankret i overliggende planverk og bygger på oppdatert kunnskapsgrunnlag som også har vært grundig behandlet i prosessen med KPS. KPS ble vedtatt i mars 2025. Det er tatt inn elementer fra samfunnsplanen som del av innholdet i næringsplanen og grunnlag for handlingsprogrammet.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	2
Kort om Meråker	4
Meråker mot 2040	5
Befolkningsprognoser	5
Tjenestebehov	5
Økonomi	5
Visjon (fra KPS).....	6
Satsingsområder for utvikling av Meråkersamfunnet.....	6
Bolyst - Satsingsområde 1 i KPS	8
Næringsutvikling – Satsingsområde 2 i KPS.....	10
Kommunal tjenesteyting (med momenter hentet fra KPS).....	12
Bedre og mer forutsigbar styring av arealbruken.....	13
Langsiktig strategi for arealbruken.....	14
Arealstrategi for bolig	14
Arealstrategi for fritidsbolig og turisme	15
Arealstrategi for næring/ industri.....	15
Handlingsprogram 2025-2030	16
Strategi 1 – Bolyst og stedsutvikling	16
Mål 1: “Fjellbygda det er godt å bo i”	16
Strategi 2 – Tilrettelegging for næringsvirksomhet	17
Mål 2: “Meråker er en næringsvennlig kommune”	17
Strategi 3 – Dialog og møteplasser	17
Mål 3: “Samskaping på sammå lag”	17
Strategi 4 – Regionalt samarbeid og nettverk	18
Mål 4: “Grenseløst samarbeid”	18
Oppfølging av Næringsplan med handlingsprogram 2025-2030	19
.....	19

Kort om Meråker

Folketallet i Meråker er 2454 (2024). Utviklingen i perioden 2000-2024 har vært negativ frem til i dag. Men det virker som folketallet har stabilisert seg mellom 2500 og 2450 de siste årene. Bosetning av flykninger fra Ukraina har vært viktig for å opprettholde folketallet.

Meråker kommune er lokalisert i Trøndelag fylke på grensen mot Sverige og Åre kommune i øst, Tydal og Selbu i sør, Stjørdal og Levanger i vest og Verdal i Nord. E14 og Meråkerbanen går gjennom kommunen. Kommunesenteret er lokalisert 50 km fra Trondheim Lufthavn Værnes.

Meråker skole og Meråker videregående skole er lokalisert sentrumsnært med felles idrettsområder og bibliotek. Kommunens to barnehager er også sentrumsnært plassert på Tollmoen og Egga. Kommuneadministrasjonen er samlokalisert med kommunens institusjoner for helse- og omsorgstjenester.

Å samle offentlige tjenester i kommunesenteret har vært en bevist strategi som har gitt et godt grunnlag for effektiv og rasjonell drift av kommuneorganisasjonen. Det er god variasjon av sentrumsnære

bedrifter som gir et godt grunnlag for videre utvikling av et attraktivt kommunesenter, både for bosetting og næringsetablering.

Kultur og idrett er sterkt forankret i Meråkersamfunnet som har bidratt til å produsere flere internasjonale toppidrettsutøvere innen langrenn og skiskyting. Meråker videregående skole har en sentral rolle innenfor norsk og internasjonal toppidrett sammen med IL Varden Meråker. Toppidrettskulturen i Meråker har bidratt til å sette kommunen på kartet regionalt, nasjonalt og globalt. Med godt samarbeid mellom frivilligheten, det offentlige og lokalt næringsliv har Meråkersamfunnet med suksess vært arrangør for store og små arrangementer.

Meråker er også en besøkskommune. Dette bekreftes blant annet ved antall hytter som er lokalisert i kommunen, der antallet fritidsboliger nå har passert antallet boliger. Utvikling av fritidsboliger i attraktive områder har vært en målrettet strategi i flere år hvor Fagerlia/Kirkebyfjellet og Tevellia/Tevelaldalen har hatt stor utvikling

Meråker mot 2040

Befolkningsprognoser

Meråker har spredt bosetting fordelt på grendene Stordalen, Kopperå, Gudå og kommunesenteret Midtbygda. Kommunen har gjort bevisste grep for å ha et sterkt kommunesenter ved å samle kommunale tjenester, tilrettelegge for både sentrumsnære og attraktive boenheter og næringsområder.

Det vil alltid være krevende å spå befolkningsutviklingen i fremtiden. SSB sine prognoser er relativt positive i perioden frem til 2040, men disse baserer seg kun på historiske tall for befolkningsutvikling. Ifølge SSB sine beregninger, med middels vekst lagt til grunn, vil innbyggertallet øke noe i planperioden.

Den demografiske sammensetningen vil forandre seg i planperioden hvor «eldrebølgen» er aktuell. I dag er andelen av innbyggere i pensjonistalder 20,9% av det totale innbyggertallet. Denne prosentandelen vil stige til 28,8% i slutten av planperioden. For å synliggjøre dette i tall så er vi i dag ca. 581 personer over 67 år. I 2050 vil denne andelen stige til 777 personer, en økning på 196 personer. I tillegg til en markant økning eldre viser også demenskartet (demenskartet.no/#5034) at vi i dag har ca. 71 personer med demensdiagnose. I 2050 vil tallet ha steget til 137 personer. Dette gir oss et perspektiv om at andelen som vil ha behov for helsetjenester i årene som kommer vil øke betydelig. Andelen av barn og unge (0-15år) er i dag på 16,4% og vil reduseres til 15,6% i slutten av planperioden³.

Disse prognosene viser at selv om befolkningsutviklingen er stabil i forhold til totalt antall innbyggere, vil demografien være utfordrende med tanke på antall innbyggere som går inn i pensjonsalder. Dette er ikke ny informasjon, men det er viktig for Meråkersamfunnet å fortsette det viktige arbeidet med å tilpasse seg dette fremtidsbildet.

Tjenestebehov

Den demografiske utviklingen i planperioden vil medføre økt tjenestebehov dersom prognosene slår til. Kommunen må forvente økt kapasitetsbehov innen pleie- og omsorgssektoren. Forebygging og helsefremmende tiltak er viktige satsingsområder for å bedre folkehelsen. Friske og aktive innbyggere med god mental og fysisk helse vil ikke være i samme grad avhengig av hjelp i det daglige.

Basert på befolkningsprognosene kan det ikke forventes at elevtallet i grunnskolen vil øke nevneverdig i fremtiden, men kvaliteten må likevel beholdes. En trygg og god skole er en viktig investering både for å tiltrekke seg nye innbyggere og å gi barn og unge i Meråker et godt fundament for resten av livet.

Et sterkt samarbeid med Værnesregionen vil være nødvendig for å sikre et godt tjenestetilbud til innbyggerne i planperioden.

Økonomi

Meråker kommune skal sikre egen økonomisk bærekraft. Økonomiplanen er verktøyet som skal brukes for å sikre dette. Investeringer og finansieringsbehov bør planlegges i et langsiktig perspektiv og knyttes opp mot vekst og demografisk befolkningsutvikling.

Lokalisering av framtidige utbyggingsområder har stor betydning for kommuneøkonomien og må derfor planlegges nøye og vurderes opp mot eksisterende infrastruktur, behovet for, og kostnadene med, ny infrastruktur.

En tydelig investeringsrekkefølge, både for teknisk og sosial infrastruktur, bidrar til forutsigbarhet for kommuneøkonomien og innbyggerne.

Innstramming i kommuneøkonomien vil kreve at kommunen har en tilpasningsdyktig organisasjon som kan håndtere utfordringene. Kommunen må være forberedt på å måtte effektivisere sin virksomhet og nøye tilpasse drifta på alle ansvarsområder.

³ Prosentvise utregninger er basert på Statistisk sentralbyrå tabell 11668 (2019)

Visjon

«Meråker – På naturlig vis»

Med dette ønsker vi:

- *Fjellbygda skal utvikles slik at miljø, livskvalitet og helse fremmes gjennom helhetlig stedsutvikling på et naturlig vis.*
- *Meråker skal med de naturgitte forutsetningene være et trygt valg for arbeid, bosted og etablering.*

Satsingsområder for utvikling av Meråkersamfunnet

Satsingsområdene i revidert KPS peker på de områdene som skal gis oppmerksomhet og ressurser i samfunnsdelens planperiode.

Satsingsområdene skal jobbes med kontinuerlig; både politisk og administrativt, og er valgt med bakgrunn fra medvirkningsprosessen og dagens utfordringsbilde. Satsingsområdene skal sees i sammenheng med både visjonen, verdigrunnlaget, målsettingene, strategier og prinsipper fastsatt i KPS.

Hovedmålsettingen for kommuneplanens samfunnsdel er å sikre en helhetlig planlegging og at kommunen som samfunn og organisasjon drar i samme retning. Planen skal sikre best mulig samsvar mellom forventninger, behov, tjenestetilbud og ressurser. Vi ønsker å bygge videre på de gode verdiene Meråkersamfunnet består av i dag, og legge til rette for at innbyggerne opplever mestring, trivsel og et godt og meningsfylt liv med god helse.

Samfunnsdelen tar for seg fem brede satsingsområder for planperioden. Dette er ambisiøst, men samtidig oppfordrer plandokumentet om å vurdere tiltak som går på tvers av satsingsområdene gjennom generell målsetting om å samskape i større grad.

Næringsplanen setter søkelyset spesielt på to av satsingsområdene i KPS;

- Satsingsområde 1 Bolyst og
- Satsingsområde 2 Næringsutvikling.

Fra Satsingsområde 1 er Delmålet om at Meråker skal være en attraktiv bo- og arbeidskommune tatt inn i denne planen. Tilhørende strategier fra KPS er også tatt inn.

For satsingsområde 2 Næringsutvikling er alle vedtatte delmål og strategier fra KPS tatt inn i planen.

I tillegg er arealstrategiene for Bolig, Fritidsbolig og turisme samt Næring/ Industri fra KPS tatt med inn i Næringsplanen.

Kommunalt tjenestetilbud er også omtalt i Næringsplanen.

Bolyst - Satsingsområde 1 i KPS

Fra naturens side er Meråker en attraktiv kommune å bo i med tilgang til skog, fjell og ett av landets fineste og beste laksevasdrag. I tillegg til dette kan Meråkersamfunnet by på et godt tilbud innen idrett og særdeles gode fasiliteter. Frivilligheten står sterkt i lokalsamfunnet og kunnskapsnivået er høyt blant de som er med på å tilrettelegge for barn og unge, spesielt innenfor idrett.

Hvordan et sted oppleves og oppfattes er viktig for valg av bosted. Nå som den materielle levestandarden øker, vil spørsmål om livskvalitet bli mer aktuelt. Det fysiske og det sosiale miljøet påvirker i større grad hvordan enkeltmennesket opplever trivsel og velvære. For å utvikle et attraktivt og livskraftig lokalsamfunn er stedsutvikling en avgjørende faktor. Dersom vi skal lykkes med dette må det skapes engasjement, bevissthet og optimisme for fremtiden. Det handler ikke bare om å gjøre Meråkersamfunnet attraktivt for innflytting, men også for å unngå utflytting.

Gode og trygge bomiljø, med gode oppvekstvilkår, kvalitet i skole og barnehage, gode møteplasser og et bredt og inkluderende fritidstilbud er forutsetninger for bolyst og attraktivitet.

Med E14 og Meråkerbanen som går gjennom kommunen er det viktig at denne jobben koordineres opp mot offentlige myndigheter som har sine respektive ansvar for trafikksikkerhetsarbeidet. Meråker kommune er nå sertifisert som trafikksikker kommune. Dette arbeidet har ingen målsnor, samfunnet er alltid i forandring. Arbeidet med trafikksikkerhet utvikler seg, og nye utfordringer vil oppstå. Kommunens rolle skal være å tilrettelegge og bestille, men også som plan- og bygningsmyndighet være med å sette krav, både til oss selv og til eksterne utbyggere.

Det er folk som skaper steder, ikke bare gjennom antall, men også ved sine holdninger og handlinger. Ildsjeler, entreprenører, næringsaktører, kulturaktører, politikere og den allmenne innbygger er alle nøkkelpersoner for å skape trivsel, attraktivitet og vekst. For å lykkes er vi avhengig av å skape kreative, kompetente åpne nettverk. Uformelle nettverk er vel så viktig som de formelle, det er derfor viktig å legge til rette for trygge og åpne møteplasser, på tvers av aldersgrupper og sosiale grenser. Kommunens viktigste rolle er å tilrettelegge for at slike nettverk utvikles og blomstrer. Og støtte opp om lag og foreninger, satse på en videreutvikling av kulturtilbudet og frivilligheten i kommunen, er åpenbart viktige ledd i denne satsingen.

Meråker har store fordeler med å kunne tilby boområder i flere nisjer som passer ulike ønsker og behov. En sterk satsing på sentrumsnære boområder, hvor en ikke er avhengig av å benytte bil i det daglige, er med på å imøtekomme de nasjonale og globale bosettingstrendene. Sentrumsnære boområder medfører ett ytterligere behov for å løfte sentrum, ikke bare for handel og næring, men også som nærmiljø for innbyggerne. Et økt antall beboere som aktivt bruker sentrum er med på å danne grunnlag for nye næringer som bidrar til vekst og utvikling av Meråkersamfunnet.

Grendesamfunnene i Meråker er hver for seg unike og representerer viktige verdier som definerer hver av dem med sin kultur og historie. Industri og idrett står felles sterkt i alle grendene og har bidratt til at Meråkersamfunnet også har en felles identitet. Grendesamfunnene danner et viktig grunnlag for å kunne ha et variert tilbud innen boligmarkedet, og tilby fremtidige generasjoner det botilbudet som er ønsket. Det er god ressursutnyttelse å ivareta de delene av kommunen som er tatt i bruk, blant annet for å ta vare på, vedlikeholde og utvikle viktig infrastruktur og kulturlandskap.

Hovedmål for satsinga: «Fjellbygda det er godt å bo i»

<i>Slik vil vi ha det: DELMÅL</i>	<i>Dette vil vi gjøre: STRATEGIER</i>
<p>Meråker skal være en attraktiv bo- og arbeidskommune uavhengig av livsfase og kulturell bakgrunn</p>	<ul style="list-style-type: none"> Boområdene skal videreutvikles og ha tilgang til nødvendig og god infrastruktur Det skal legges til rette for å kunne bygge attraktive og tilgjengelige boliger sentrumsnært Levere et kvalitetsmessig, trygt og godt offentlig tjenestetilbud preget av profesjonalitet Profilere Meråker ved bruk av kommunens historie, kulturminner og identitet Profilere tiltak som reduserer sosiale ulikheter Tett samarbeid med NAV, NHO, LO og andre lokale og regionale aktører om utvikling av offentlige, private og tilpassede arbeidsplasser Jobbe aktivt for å legge til rette for lik tilgang til sysselsetting, kultur, egnede boliger og gode bomiljø, trygghet og deltakelse i samfunnet for alle innbyggere Innsats for trening i praktiske og teoretiske ferdigheter i skolen

Næringsutvikling – Satsingsområde 2 i KPS

For å skape vekst er vi avhengige av økt sysselsetting i kommunen, dette er en av de viktigste dimensjonene for å skape et bærekraftig Meråkersamfunn. Kommunen må i samarbeid med innbyggere, besøkende og næringen selv stimulere, videreutvikle og tilrettelegge for næringsutvikling. Infrastruktur er viktig for all utvikling i kommunen. En god kartlegging er nødvendig for å konkludere med hvilke investeringer som generer mest nytte for Meråkersamfunnet totalt. Kapasiteten på vann og avløp skal være riktig dimensjonert ut fra samfunnsbehovet. Investeringer, og ikke minst drift, av kommunalt vann- og avløpsnett er kostbart. Det er derfor viktig at kapasiteten er balansert og til enhver tid er tilpasset behovet.

Det er viktig at næringsutviklingen skjer på lokalsamfunnets premisser og at kommunen spiller på lag med regionale samarbeidspartnere. I dette arbeidet er det viktig å være orientert om de mulighetene som ligger i samarbeid både på tvers av kommunegrensene og riksgrensen, samt nabokommunen Åre i Sverige. Geografisk er Storlien betydelig nærmere kommunesenteret i Meråker sammenlignet med de fleste tilbudene i nabokommunen Stjørdal. Stjørdal er en viktig nabo med mye utvikling og gode befolkningsprognoser. Dette medfører også stort potensiale for næringsvekst. Med god infrastruktur og kommunikasjon mellom Meråker og Stjørdal/Værnesregionen er det gjensidige fordeler med å ha et godt samarbeid innen næringsutvikling.

Utbygging av bredbåndsnettet som er tilgjengelig for innbyggerne i kommunen er en investering også for næringslivet. Bredbåndsnettet spiller en viktig rolle for å utvikle løsninger for omsorgstjenesten og skolen. Det offentlige har en generell målsetting om at kommunens tjenester skal være tilgjengelig på nett. Da er et vel fungerende bredbånd en forutsetning for å lykkes. Meråkersamfunnet har behov for økt næringsetablering som skaper ny sysselsetting uten at det forringer eksisterende arbeidsplasser. Å sikre arbeidsplasser er viktig for kommunen, vi er avhengig av høy

sysselsetting for å sikre et bærekraftig samfunn. Det er høy arbeidsledighet blant unge i Meråker og det å redusere arbeidsledighet og utenforskap i befolkningen er noe av det viktigste folkehelseiltaket Meråker-samfunnet gjør.

Landbruket i Meråker representerer en stor del av næringslivet i kommunen, hvor det har vært viktig å satse på kvalitet i primærproduksjon. De nasjonale trendene om færre brukere og større bruk er også aktuell i Meråker. Utfordringer med rovvilt for beitenæringene er varierende, men stadig aktuell. Meråkersamfunnet står tydelig samlet i ønske om å opprettholde den tradisjonelle bruken av utmarksbeitet. For å lykkes med dette er kommunen og primærnæringene avhengig av god og konstruktiv dialog med rovviltmyndighetene. Dette for å gi næringene nødvendig tilgang til forenhetene i utmarka for å opprettholde en bærekraftig produksjon. Det er ikke bare viktig å opprettholde reindrifts- og landbruks-næringen, det er et stort potensial i å videreutvikle næringene fremover. Meråkersamfunnet vil ha god nytte av å stå sammen om dette, vi må derfor følge opp den nasjonale målsettingen om økt matproduksjon og et fortsatt sterkt jordvern. Økt fritidsbruk av utmarka og økt turisme øker interessekonfliktene med utmarksnæringene. Det er derfor viktig å øke kunnskapen om bærekraftig sambruk av utmarka, og beitedyras betydning for landskap og natur, både blant innbyggere og besøkende.

Det er et sterkt ønske om å etablere Meråker som en sterkere destinasjon innen reiseliv. Potensialet er stort med mange muligheter gjennom alle årstider og med god tilgang til de naturgitte premissene som er i kommunen. Det er allerede etablert flere gode konsepter innen opplevelses-basert reiseliv og dette bør støttes opp om og videreutvikles. Kommunen ønsker å videreføre satsingen på reiselivsområdet med tanke på videreutvikling av eksisterende produkter og etablering av nye. Arbeidet vil kreve god koordinering opp mot andre myndigheter, grunneiere, rettighetshavere og

næringsaktører. Reiselivssatsingen skal skje på en miljømessig god måte.

Salg av tomter for fritidsboliger er stort i Meråker. Fritidsboligene som det tilrettelegges for i Meråker har høy standard og god kvalitet som er godt tilpasset markedet. Med høyere standard må vi forvente høyere bruk av fritidsboligene. Meråkersamfunnet ønsker at det skal være høy bruk av hyttefeltene.

Fritidsboligene medfører et høyt antall beboere i helgene som gir mange muligheter for både frivilligheten og, ikke minst, for lokalt

næringsliv, spesielt innen handel. Det er viktig at Meråkersamfunnet har mulighet til å

utnytte ringvirkningene ved å være vertskap for fritidsbeboerne.

Meråker må på et generelt grunnlag bidra til en helhetlig utvikling av jernbanenettet langs Meråkerbanen. Kommunen kan søke samarbeid om temaet med nabokommuner og regionen for øvrig. Dette vil være et viktig bidrag både for næringsutvikling, klimagass-reducerende tiltak og kollektivtilbudet.

Opprusting av E14 er av grunnleggende betydning for trafikksikkerheten, næringsutviklingen og bosettingen i bygda

Hovedmål for satsinga: «Meråker skal være en attraktiv kommune for næringslivet»

<i>Slik vil vi ha det: DELMÅL</i>	<i>Dette vil vi gjøre: STRATEGIER</i>
Meråker skal være et foretrukket reisemål i Midt-Norge	<ul style="list-style-type: none"> Fortsette utviklingen av de attraktive og eksisterende fritidsboligområdene med høy kvalitet og standard Bidra til et enda bredere og sterkere tilbud av opplevelses- og kulturbasert turisme i Meråker Stimulere til økt antall kommersielle gjestedøgn Oppfordre reiselivsnæringen til utvikling og innovasjon Benytte vår rike historie og kulturminner til vår fordel
Midtbygda markedsfører turist og idrettsbygda Meråker	<ul style="list-style-type: none"> Tilrettelegge for sentrumsnære ski- og turløyper Fortsatt ha et rikt mangfold av sentrumsnære næringsaktører Bidra til næringsrettet stedsutvikling
Gode rammebetingelser og nettverk for næringslivet	<ul style="list-style-type: none"> Koordinere opp mot fylke og stat for god planlegging og legge til rette for plassering av fremtidig infrastruktur og attraktive næringsområder Arbeide aktivt for utbedring av E14 Være en aktiv pådriver i arbeidet med styrking og utvikling av reindrifts- og landbruksnæringen i regionen Fremme kunnskap og interesse om lokal verdiskapning
Meråker skal være en attraktiv vertskapskommune for arrangementer	<ul style="list-style-type: none"> Sikre og videreutvikle arrangørkompetansen i Meråker Styrke samarbeidet med nabokommuner og lokale lag- og foreninger om vertskapsrollen

Kommunal tjenesteyting

Kommunens innbyggere, deres behov og initiativer er utgangspunkt for kommunens tjenester og handlinger. Uavhengig av kommunens fremtidige ambisjoner, vil det være nødvendig å legge til rette for en tjenesteproduksjon som sikrer gode tjenester og forsvarlig utnyttelse av ressursene. Dette henger sammen med prinsippene for samfunnsdelen om en bærekraftig samfunnsutvikling.

I forhold til ressursgrunnlaget er det høy aktivitet i kommunen. Å ta grep før det oppstår en «varslet» krise er ofte en utfordring.

For å kunne levere gode tjenester til innbyggerne vil det være nødvendig for kommunen som organisasjon å tilpasse tjenestene etter behov og tilgjengelige ressurser. Både politisk og administrativ del av organisasjonen må ta ansvar for å gjøre kommuneorganisasjonen tilpasset fremtidens behov.

Det er behov for en robust organisering av Meråker kommune, med dette menes en organisasjon som er lærende og innovativ. Dette handler også om at kommunen til enhver tid har økonomisk handlingsrom som gir organisasjonen mulighet til å holde følge med utviklingen. Organisasjonen må ha gode kommunikasjonssystemer på tvers av sektorer og hierarki. Organisasjonen må også ha fungerende verktøy for informasjon til innbyggere og andre eksterne samarbeidsaktører.

For hele organisasjonen vil det være viktig å sikre tilgangen på kompetent arbeidskraft. Dette må gjøres med en offensiv arbeidsgiverpolitikk. I tillegg til å vurdere rekruttering av kompetanse, må det være en målsetting å i større grad utvikle og beholde eksisterende kompetanse i Meråker kommune. Dette for at kommunalt ansatte skal føle større eierskap og være ansvarlige og myndiggjorte medarbeidere.

Våren 2025 er det satt i gang en egen prosess for å forbedre og utvikle den kommunale innsatsen innen næringsutvikling.

Bedre og mer forutsigbar styring av arealbruken

Lokalt næringsliv etterlyser mer tilrettelagt næringsareal i kommunen. KPS 2019 - 2035 ble vedtatt våren 2019 uten at den inneholdt en arealstrategi. Det er nå satt kraftigere søkelys på at kommuneplanens samfunnsdel skal innebære en langsiktig arealstrategi. Altså en strategi som beskriver kommunens behov i arealforvaltningen. Hovedfokus skal være på hvor utbygging skal skje og hva som skal bevares uberørt.

Med bakgrunn i kommuneplanens samfunnsdel og videre utvikling i Meråker, er det behov for en langsiktig strategi for arealbruken i kommunen. Strategien skal beskrive kommunens behov for næringsareal, sentrumsareal/utvikling og areal til bolig- og fritidsbebyggelse.

Planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel (KPA) ble vedtatt 31. oktober 2022. I prosessen ble det innarbeidet en arealstrategi som skulle være retningsgivende for KPA. Vedtatt arealstrategi ble benyttet som utgangspunkt for revidert KPS, med enkelte justeringer og presiseringer som er aktualisert de siste årene.

Arealstrategien har som mål å tilrettelegge for at Meråkersamfunnet kan utvikles med areal for bolig, næring, turisme og sentrumsutvikling. Utviklingen skal gjennomføres på en best mulig måte innenfor rammene av miljø- og bærekraftsmålene, og med direkte koblinger til samfunnsdelens målsettinger. Dette kan

oppnås ved å blant annet ha en mer forutsigbar arealbruk innenfor kommunen; ikke legge til rette for mye spredt utbygging, men konsentrere utviklingen fremover inn mot sentrum og eksisterende bebyggelse. Områder som er planlagt og under utbygging skal ferdigstilles, mens områder som ligger som arealreserver må vurderes om de skal tas ut eller reduseres.

Utenfor sentrumsområdet vil dette bety at det skal bygges opp omkring eksisterende bebyggelse og i mindre grad legges til rette for nye områder eller spredt bolig- og næringsbebyggelse. Dette er, i tillegg til reduksjon av klimagassutslipp, viktig for å ivareta et godt tilbud av tjenester i kommunen.

I rulleringen av KPA skal det vurderes hvilke områder som fortsatt skal ligge inne som utbyggingsområder. Dette er områder som i kommuneplanens arealdel er avsatt til utbygging som tjenesteyting/offentlige formål, boligområder, næringsområder eller fritidsbebyggelse, men som ikke enda er detaljregulert. Det skal også vurderes om det er satt av regulerte utbyggingsområder som kan tilbakeføres til LNFR.

For å sikre at det tas hensyn til nasjonale forsvarsplaner og Forsvarets arealbehov, skal Forsvarsbygg være høringspart i alle relevante plansaker.

Langsiktig strategi for arealbruken

Meråker er ikke en kommune preget av stort utbyggingspress, med unntak for enkelte områder for fritidsboliger. Det er også stadig større oppmerksomhet knyttet til utfordringer ved økt bruk av utmarksarealene fra stadig flere. Også i Meråker er det behov for å vurdere hvor mye mer utbygging av naturområder som tåles for å bevare lokale verdier og ressursgrunnlag i form av naturverdier.

Arealstrategien er et nyttig verktøy for videre arbeid med kommuneplanens arealdel. Arealstrategien vil også kunne være retningsgivende for plan- og byggesaksbehandling i kommunen. Det foreslås derfor en langsiktig arealstrategi samsvarer med det som ble vedtatt i planprogrammet for kommuneplanens arealdel høsten 2022. Denne strategien benyttes som utgangspunkt i videre arbeid med rulleringen av arealdelen.

Ved gjennomføring av arealstrategien skal naturverdier og klimahensyn vurderes og hensyntas. Ved tilrettelegging for utbyggingsformål langs E14 i Midtbygda er det vesentlig å vurdere jordvernensyn,

naturmangfold, potensielle klimagassutslipp og områdestabilitet. Langs E 14 gjennom Midtbygda/ sentrum er det meste av ubebygget areal jordbruksareal og myrlendt og beliggende lavere enn marin grense. Det aller meste av arealene er satt av til spredt boligbebyggelse i dagens KPA. Noe av dette er samtidig arealer som kan være svært aktuelle å bebygge for å oppnå målsettinger i KPS; Det er ønskelig med tilrettelegging for sentrumsnær boligbygging gjennom fortetting, men også klargjorte næringsarealer med god kobling til eksisterende infrastruktur.

Ved omdisponering av arealer fra jordbruk/ myr (med arealformål spredt boligbebyggelse/ LNFR) til utbyggingsformål, skal dette kun tillates for å oppnå mål i KPS. Ved tiltak som medfører omdisponering av matjord kreves en matjordplan. Ved rullering av KPA skal det tilstrebes å tilbakeføre arealer avsatt til utbygging til LNFR. Tilbakeføring til LNFR er spesielt aktuelt der arealene ikke er detaljregulert eller bebygd fra før, eller der det er langt til eksisterende felles infrastruktur som veg, vann og avløp.

Arealstrategi for bolig

- Kommunen skal styre boligbygging mot en fortetting i Midtbygda.
- Kommunen skal legge til rette for at det bygges flere tilgjengelige sentrumsnære boliger og at flere innbyggere skal kunne bo hjemme lenger med mindre hjelp enn i dag.
- Kommunen skal sikre muligheten for ønsket bygging og bosetting i kommunens grender. Det er ønskelig å finne en løsning for dette, samtidig som lokaliseringsvilkår skal sikre minimal nedbygging av dyrket mark og andre viktige interesser. Nødvendig infrastruktur bør være lett tilgjengelig. Det kan vurderes å åpne for boligfelt i grendene, fortrinnsvis utvidelse av eksisterende boligfelt.
- Det skal vurderes om eksisterende/nye områder for fritidsbebyggelse kan disponeres til kombinert bolig- og fritidsformål. I arbeidet med rullering av KPA skal det vurderes retningslinjer som gir føringer for søknader om å omdisponere fritidsboliger til boligformål.
- Kommunen skal vurdere å tilbakeføre avsatte utbyggingsområder for bolig, som ikke er regulert eller bebygd, til LNFR-formål.

Arealstrategi for fritidsbolig og turisme

- Kommunen har fremdeles et større antall ledige, regulerte hyttetomter i satsingsområdene i KPA 2014 - 2024. Videre utbygging innenfor formålet skal vurderes ut fra bærekraft, behov, nærhet til eksisterende kommunal infrastruktur, metningspunkt i de ulike områdene, samt andre mulige arealkonflikter.
- Det er ønskelig å fortette eksisterende «bygdenære» hytteområder tilknyttet eksisterende infrastruktur (vei, vann og avløp). Områdene i Fagerlia og Teveldalen/ Tevella bør prioriteres for videre utbygging.
- Sammenkobling av Fagerlia – Grova i en ny trasé med kommunalt vann og veg vil kunne fungere strategisk for å kunne utløse langsiktig potensiale for bygdenær utvikling av fritidsboliger, turisme og friluftsliv. Vannledning fra Grova vil gi nødvendig kommunal vannforsyning, også til slokkevann, for videre fortetting av Fagerliaområdet. Utbygging av infrastruktur i en slik trase vil gi bedre framkommelighet og gir tilgjengelighet til Midtbygda servicefunksjoner uten å bevege seg langs E14. Sammenkobling vil også gi mulighet for å bygge overnattingskapasitet til bruk ved arrangementer i Alpinsenteret og rundt skistadion i Grova. Det eksisterer en anleggsvei fra Grovasida mot Fagerlia som bør benyttes som utgangspunkt for trasévalg slik at naturinngrep minimeres. Sammenkobling Fagerlia -Grova bør skje under tregrensa, og bør kunne danne ei naturlig langsiktig grense mot LNFR for utbygging høydemessig.
- Kommunen skal være restriktiv når det gjelder å åpne opp for nye områder for å bygge fritidsboliger/hyttefelt. Kommunen skal også være restriktiv mot spredt fritidsbolig-bygging i enkeltsaker. Bakgrunnen for dette er å minimere terrenginngrep i uberørte områder.
- Kommunen skal, i arbeidet med rullering av KPA, vurdere å åpne områder for kombinert bolig- og fritidsformål, samt vurdere retningslinjer som gir føringer for søknader om å omdisponere bygninger fra fritidsbolig til bolig i eksisterende hytteområder. I dette arbeidet er det viktig å hensynta konsekvenser for kommunenes evne til å yte bærekraftige kommunale tjenester samt evt. konsekvenser for reindriftsnæringa.
- Kommunen skal vurdere å tilbakeføre avsatte utbyggingsområder til fritidsbolig/ turistformål, som ikke er regulert eller bebygd, til LNFR-formål.

Arealstrategi for næring/ industri

- Kommuneplanens arealdel skal videreføre og styrke utviklingen av næringsaktivitet rundt de eksisterende næringsområdene i: Sentrum, Merakernestrøa, Stormyra, Gudå og Kopperå. Det store området på Skomakermoen skal vurderes tilbakeført til LNFR. For å sikre videre næringsutvikling skal det ses på hvilke områder som er mest gunstige for dette. Vurdering av nye arealer skal, i tillegg til naturverdier, hensynta eksisterende infrastruktur, hensiktsmessige transportetapper, nærhet til jernbane/hovedvegnett og hensyn til nærliggende bebyggelse med tanke på støv, støy og trafikkikkerhet.
- Bestemmelser, retningslinjer og plankart for næring og annen type bebyggelse i Midtbygda skal utarbeides på grunnlag av en helhetlig vurdering for å sikre god sentrumsutvikling. Gjennom rullering av KPA skal kommunen fastsette ytre rammer og retningslinjer for videre utvikling av Midtbygda.
- Kommunens områder for råstoffutvinning skal komme fram av revidert KPA. Kommunens masseuttak og drift av disse skal videreføres på en bærekraftig måte. I nye bestemmelser i KPA skal det sikres at alle nye masseuttak og utvidelse av eksisterende uttak utløser krav om reguleringsplan. Dette er bl.a. for å sikre at områdene tilbakeføres etter endt uttaksvirksomhet.
- Kommunen skal vurdere å tilbakeføre avsatte utbyggingsområder for næring/ industri, som ikke er regulert eller bebygd, til LNFR-formål.

Handlingsprogram 2025-2030

Næringsplanens handlingsprogram er ikke en tiltaksplan, men en strategi som er utgangspunkt for videre planarbeid og tilrettelegging for utvikling i kommunen. Handlingsprogrammet skal være et verktøy for langsiktig politisk tenkning og gi retningslinjer for administrasjonens vurderinger.

Det er viktig at det er en forståelse for at handlingsprogrammet gir tilstrekkelig politisk handlingsrom til å finne riktige tiltak ut fra det løpende utfordrings- og mulighetsbildet i kommunen.

Handlingsprogrammet bør evalueres og evt revideres minst én gang i hver kommunestyreperiode.

Strategi 1 – Bolyst og stedsutvikling

Mål 1: “Fjellbygda det er godt å bo i”

Delmål	Tiltak
Attraktivt og levende sentrum med kveldsøkonomi	<ul style="list-style-type: none"> - fokus på samskaping med kommune, næringsaktører og frivilligheten - fortette sentrum med holdbare og langsiktige løsninger - flere gode bolig-løsninger - tilrettelegge for samlingsplasser utendørs -
Attraktive bo- og oppvekstmiljø	<ul style="list-style-type: none"> - bolig- og tomteutvikling - tilrettelegge byggeklare boligtomter - aktiv fritid i gangavstand fra bo-miljø - tilrettelegge for folkehelseiltak som elvesti, turstier, parken
Forsterke positivt omdømme gjennom god kommunikasjon	<ul style="list-style-type: none"> - framsnaking ved alle anledninger - innføre «årets måråkbøgg»-pris - presentasjon ledige boligtomter og «glad-saker» - tilrettelegging og synliggjøring av tilbud; «landingsside og kulturkalender?»

For både Bolyst (Handlingsprogram strategi 1) og Tilrettelegging for næringsvirksomhet (Handlingsprogram strategi 2) vil rullering av Kommuneplanens arealdel (KPA) være viktig. Like viktig er det at reguleringsplaner og andre planer støtter opp hovedmål, delmål og strategier i KPS og Næringsplanen.

Strategi 2 – Tilrettelegging for næringsvirksomhet

Mål 2: “Meråker er en næringsvennlig kommune”

Delmål	Tiltak
Attraktive, tilgjengelige og byggeklare næringsareal	<ul style="list-style-type: none"> - kommunal innsats for tilrettelegging/ opparbeiding av næringsareal - tilrettelegging og koordinering for private næringsareal - utarbeide (digital) presentasjon av alt næringsareal, både for offentlige og private eiere
Bærekraftig arealbruk	<ul style="list-style-type: none"> - rullering av kommuneplanens arealdel - arealstrategi for bruk og vern av arealer og natur - fortetting, kanalisering av ferdsel i natur
Landbruket er viktig for matproduksjon, kulturlandskap og bosetting i kommunen	<ul style="list-style-type: none"> - kommunal innsats for klimaplan og dyrevelferd-program - bygge fellesskap, hensynta beitebruksplanen - øke kompetanse for alternativ energiforsyning - legge til rette for bærekraftig produksjon og foredling av mat/ naturressurser lokalt
Tilby gode eksterne tjenester	<ul style="list-style-type: none"> - formidle kontakt mot ulike rådgivingsapparat

Strategi 3 – Dialog og møteplasser

Mål 3: “Samskaping på såmmå lag”

Delmål	Tiltak
Meråker kommune skal være en tilgjengelig og synlig samarbeidspartner for alle næringsaktører i bygda.	<ul style="list-style-type: none"> - hele kommunen fokuserer på utviklingsarbeid - jevnlig dialog mellom kommune og næringsliv - årshjul for samskaping i Meråker, flere bedriftsbesøk - effektiv og forutsigbar saksbehandling - kommunalt ansatte skal i møte med alle praktisere verdiene <i>ærlighet, respekt, engasjement og raushet</i> - fortsatt medlemskap i næringslivs- og interesseorganisasjoner
I Meråker samarbeider flere næringsaktører om bærekraftige prosjekter og leveranser.	<ul style="list-style-type: none"> - stimulere til flere felles-leveranser - Temamøter og sosiale treff i regi av næringsaktører/foreninger og kommunen - Meråker kommune skal aktivt oppfordre næringsaktørene til samarbeid om arealeffektive og energioptimale løsninger.
Tydlig rolleforståelse for næringsaktører, politikere og kommunal administrasjon	<ul style="list-style-type: none"> - dialog, kommunikasjon og kunnskapsformidling - åpne planprosesser og forventningsavklaring

Strategi 4 – Regionalt samarbeid og nettverk

Mål 4: “Grenseløst samarbeid”

Delmål	Tiltak
Meråker kommune skal ha god utviklingskapasitet	<ul style="list-style-type: none"> - prioritere interne ressurser - kjøpe eksterne rådgivingstjenester - forbedre organisasjonens utviklingskultur
Regional forståelse for lokale prioriteringer med tanke på fremtidig arealbruk (vei/bane, nærings-/fritids-/boligområde)	<ul style="list-style-type: none"> - kommunalt initiativ til tidlig dialog og løsningsfokus - balansere utbyggings- og fritidsinteressene mot utmarksnæringene - kanalisere ferdsel for å skåne naturen
Godt samarbeid og dialog med nabokommunene og fylket	<ul style="list-style-type: none"> - samarbeide med naboer der det er fordelaktig mtp effektive og brukervennlige tjenester - formalisert kommunesamarbeid i Værnesregionen - revitalisere forholdet til Åre kommun som vår vennskapskommune - være medlem i Fellesrådet Jämtland/Trøndelag
Trygghet både for sivilsamfunn og næringsliv «i kriser og krig»	<ul style="list-style-type: none"> - løsninger for beredskap og sikkerhet mtp klimaendringer/ulykker/pandemi - flere løsninger for kommunikasjons-struktur/transport

Oppfølging av Næringsplan med handlingsprogram 2025-2030

Kommuneplanens arealdel

Arealdelen er juridisk bindende og styrer den langsiktige arealutviklingen. Arealdelen skal bidra til at Meråkersamfunnet når målene i samfunnsdelen og næringsplanen. KPA er nå under rullering.

Økonomiplan

Økonomiplanen viser de prioriteringer og tiltak som gjøres for å nå de langsiktige målene i samfunnsdelen og skal rulleres årlig. Dette gjøres gjennom budsjettvedtak. Oppfølgingen innenfor de ulike satsingsområdene gjøres enten direkte i økonomiplanen eller som del av temaplanene for bolig, næring og kultur.

Kommunedelplaner og temaplaner

Sektorene har selv ansvar for å utarbeide egne planer som imøtekommer de utfordringer som til enhver tid er aktuelle. Samtidig kan de overordnede sektor-overgripende målsettingene gitt gjennom samfunnsdelen og næringsplanen imøtekommes.

Regionalt samarbeid

Meråker kommune er involvert i flere samarbeid i regionen, uavhengig av kommunereform og sammenslåing er det behov for å videreføre og eventuelt øke samarbeid og fellesløsninger. Dette for å gi Meråkersamfunnet nødvendige tjenester og løse felles utfordringer og muligheter